

Din Fader bugande skall gå
 Dig på Din stig emot,
 Din Moders söner falla ned
 till jorden för Din fot.

Ty Herren Den, Han sänder, vill
 med kraftens svärd omgjorda,
 All verlden som en fotapall
 Han lägger för Sin Smorda,
 Hvars dagars tal som sand, hvars stol
 förblir till evig tid;
 Men ljufligt kyssas i dess sken
 rättfärdighet och frid.

Så blefvo nu qvinnorna upprättade till sitt sin-
 ne af Thamar, Asareels dotter.

XI. Capitlet.

Innehåll: Ytterligare propheterar Thamar om den kommande Herrans Smorde, hvars förebild Hon ser i den hjelte, som nu anført till seger den Israelitiska hären, till hvars möte qvinnorna nedstiga från bergen.

Men medan Hon än talade, upphof Hon sina ögon, och se, Hon såg längst borta på bergen ett blänkande, såsom af vapens blänkande, och Herrans Ande kom öfver Henne, så att Hon ytterligare propheterade. ⁹⁶

Och Hon dansade för qvinnorna och de följde Henne, den återvändande hären till möte, med sjungande, trummande och spelande. ⁹⁷

Hvad? glimmar ej mot solens brand
 En lans der längst vid fästets rand?
 — Den lansens skars vid Jordans stränder,⁹⁸
 Till hemmet hären återvänder.

Upp hasten Er då, med blomsterkransar,
 I festligt hvimmel, i helga dansar,
 O Qvinnor, Jungfrur i Israël,
 Att möta Hjelten, som Herren rörde,
 Som landets kämpar till seger förde
 Och frid som byte till Jacobs tjell!
 — Och finns en qvinna med Andans ljus,
 En Profetissa i Jacobs hus,
 Hon tråde fram och med kastad slöja⁹⁹
 Sin stämma må till en lofsång höja:
 Hel Judas Horn och Hans oväns fall!¹⁰⁰
 Hel, Bild af Hjelten, som komma skall!
 — Som komma skall!
 Och röstens Döttrar i klippans hall¹⁰¹
 Upprepa skola ännu de orden,
 Om Himlen fyllas deraf och Jorden!

Ja låter Cymbaler och Harpor nu skalla
 Psalmernes jubel sig tränge fram
 Fjerran till Israëls fiender alla,

Att med förfäran till jorden de falla;
 — Lejonet segrar af Juda-stam!

Då nu Männen hörde, huru Herrans Ord var
 kommet till qvinnorna, prisade de Gud och un-
 drade storliga: Hvad månne detta betyda; och de
 gömde orden granneliga i sitt hjerta.

Men de tolkade dem efter sitt sinne, och då nu
 året omgånget var och Israël församlade sig i Ra-
 math, talade de Äldste inför Samuel och sade:
 Smörj oss en Konung!

Anmärkingar:

- ¹ Propheters söner.
Så kallades lärjungarne i en af Samuel inrättad Bildningsanstalt.
- ² Ren Midian har flyttat tälten.
Biblens Midianiter voro Beduin-Araber i Syriska Öknen. Vid vårens ankomst uppbyta desse från sina vinterläger och närma sig de odlade trakterne, som de oroa med sina oupphörliga plundringståg.
- ³ Ty ej Hyaenor, hvilka hasta
Med hop på hop i Röfvarns spår.
Hyenor åtfölja i österlanden flocktals de tågande härarne, för att mätta sig af de fallne.
- ⁴ Skogen Ephraim.
Dess läge är omtvistadt. Någre påstå att den låg vester om Jordan, andre att den låg öster om denna flod. Det sednare fallet är här antaget. Troligen låg den på beggje sidor om floden.
- ⁵ Vet Moab har mot landet dragit.
Moabiterne voro det östra Jordanlandets Sydliga grannar.
- ⁶ Dunsterne från Döda Hafvet anses vara, åtminstone på vissa tider, så giftiga, att fåglar som vilja flyga deröfver antingen vända om eller nedstörta som döda.
- ⁷ I hvassen kring Meroms sjö uppehålla sig tigrar och andra rofdjur, hvilka lura på de djur, som om qvällarne och nätterne nalkas vattnet för att dricka.
- ⁸ Ammoniterne voro det Östra Jordanlandets nordliga grannar.
- ⁹ Rabbat-Ammon var Ammoniternes hufvudstad.
- ¹⁰ Ibland de Äldste af Ditt folk
I Porten satt, en lagens tolk.
I Palästina samlades de Äldste i Stadsporten för att skipa lag bland sina medborgare. Beskrifningen på den sårades anseende och dygder träffar in med den, som förekommer i 29 Cap. af Jobs Bok.
- ¹¹ Klippans tysta grifte-städer.
Hebreernes grafvar voro uthuggne i kalkbergen, i långa rader vid hvarandra.

- ¹² Men obehedrad, bortglömd är.
Ett rof för himlens fåglar här.
Israeliterne, liksom de fleste forntidens folk, ansågo för den största skymf och olycka, att ej få en ordentlig begrafning.
- ¹³ Han som bordt Ditt minne hämnas.
Enligt Moses' lag var Sonen eller den närmaste arvingen förpliktad att utkräffa blodshämnden. Det ansågs såsom en stor sorg, att ej efterlemna några söner, dels af nyssnämnde anledning, dels äfven för att fädrens namn, hvars släktlängd förvarades vid Arken, sålunda skulle utdö och arfslotten öfvergå till fjernare Stamslägtingar.
- ¹⁴ Hören basunen hur mäktigt den ropar
Eldarne skåden på bergens topp
Genom slika signaler finner man af Biblen att Hebreerne tillkännagifvit hvad som hastigt borde blifva bekant i landet: Sabbather, Nytändningar, Folkförsamlingar etc.
- ¹⁵ Rachel sina barn begråter
öfver dem ej tröstas kan.
Bibliskt uttryck, att beteckna en allmän landssorg.
- ¹⁶ Se! och ren högtidligt bryter
arken upp och stam vid stam,
Under klangen af trummeter
tågar öfver Jordan fram.
Förbundens Ark medtogs endast i fält, när hela Israel, och ej enskilda stammar ensamt, utförde kriget. Under Domarnes tid förvarades denna ark i Siloh, som då var Palestina's hufvudstad. Under Samuel förvarades den dock i Kiriath-Jearim. Här förekommer således en anachronism, i fall man ej får antaga, att arken undantagsvis någongång varit förd till Siloh under Samuels tid.
- ¹⁷ Främst, ett Lejon, drager Juda
främst ett Lejon djerft och ungt.
"Juda är ett ungt lejon — — — han hafver nederbögd sig, och lägrat sigt som ett lejon, och som en lejinna." Jacobs välsignelse. 1 Mose Bok 29. C. 9 v.
- ¹⁸ Simeon sitt härskri höjer
invid Hans.
Simeons stam bodde inom Juda-stams Snöre eller arfslott. Begge stammarne tyckas härigenom hafva varit sinsemellan närmare förbundne än de öfriga. Se Domar. B. 1 C. 3 v.
- ¹⁹ Hafvets örnar, Dan och Asser.
Dan och Asser bodde närmast Medelhafvet.
- ²⁰ Oförskräckt till strids Naphthali
drar från sina fjellar ner.
Naphthali bebodde en vild bergstrakt, hem för tigrar och andra rofdjur.
- ²¹ Sebulon Din pil är säker
och Isaschars herdelans etc.
Sebulon och Isaschar innehade till en del bördiga Alptrakter — Gilboas, Hermonims, Thabors berg — och voro således Jägare och Herdar. Begge stammarne, äfvensom Naphthali, voro ganska krigiska. Se Deboras Segersång.
- ²² Vandring ut och in.
Bibliskt uttryck, att beteckna: förehafvande, företag.
- ²³ Josephs dubbelsvärd ej sviker.
Josephs stam ansågs som tvenne: Ephraim och Manasse. Ephraim var, till makt och storlek, den första eller andra i ordningen, bland de Israëlitiska stammarne. Manasse var obetydlig.
- ²⁴ Benjaminiterne voro utmärkte bågskyttar och slungare.
- ²⁵ Gad och Ruben bebodde gränlandet öster om Jordan, voro derföre mest utsatte för fientliga anfall, och således krigiska samt betraktades med skäl som landets förmurar.
- ²⁶ Bibliska uttryck.
- ²⁷ Fienden i trenne läger
stod i går vid Jaboks flod.
Lägren voro tre, troligen af den anledning att de utgjordes af trenne olika folk: Midianiter, Moabiter och Ammoniter. — Jaboks flod rinner genom landet öster om Jordan.
- ²⁸ Hyænor, Panthrar o. d. rofdjur utgå om qvällen på rof från sina snår och klyftor samt återvända dit vid dagningen.
- ²⁹ Till Palestina's landsplågor höra gräshopporne, hvilka i tallösa svärmar förtära all gröda på marken. I sin flygt följa de alltid en viss strät, den från söder till norr; men från denna strät drifvas de ofta, då de råka ut för den starka östanvinden, hvilken bortför och dränker dem i Medelhafvet. De förpestras då dess vågor, ända långt ut från kusten, med sina förrutnande kroppar.

- ³⁰ Rabbath-Moab eller Rabbath, hufvudstaden i Moabs land; såsom Rabbath-Ammon, den i Ammons. Uttrycket är således tvetydigt, då Israëliterne voro inbegripne i strid med begge folken. Af det följande synes dock att det är Moabiternes hufvudstad, som här menas.
- ³¹ Arnon och Zoar voro Moabs yttersta gränсор i norr och söder.
- ³² På Moabs slätt, på Sibmas drufvokullar — Moabs slätt, en fruktbar dal. Sibma, en för sitt vin berömd stad, ömsom tillhörig Moabiterne, ömsom Hebreerne.
- ³³ — Skörden före anden gör.
"Anden, andetiden" gammalt Svenskt och Bibliskt uttryck för skördetid.
- ³⁴ Och hvad derinno m rörs och lefver — alla Man Herranom till spillo ger.
"Gifva Herranom alla till spillo" är ett Bibliskt uttryck för att beteckna, att allt lefvande, menniskor och djur, nederjordes. Derjemte förstördes ofta och jemnades med jorden all fienden tillhörig egendom, af hvad slag det vara mände.
- ³⁵ Men folk och förstar af en skräck betagas Utöfver dem af Gudi sänd.
Ett fältlag afgjordes vanligen genom ett enda slag, såsom man ser af så många ställen i Bibeln. Efter slagets förlust fattades vanligen det besegrade folket af en panisk skräck och såg modlöst sitt land förhärjas af fienden.
- ³⁶ Sig Ammon skyl i dolda klyftors nästen.
Ammons land har otaliga, ofta otillgängliga klyftor och grottor.
- ³⁷ Och Kedars hyddor öde stå.
Med Kedars hyddor förstå Propheterne tälten, hvori de Beduin-Araber bodde, som vistades i Syriska öknerna närma re Euphrat.
- ³⁸ Och uppå sjelfva Karraks klippefästen
Med bäfvan Moabs vakter gå.
Karrak-Moba, Moabs borg, var en otillgänglig, ointagelig bergsfästning.
- ³⁹ Juda-qvinnor voro, såsom plägseden än är i Orienten, noga bundne inom sin husliga krets, och sällan, utom vid folk-

fester och andra utomordentliga händelser, i tillfälle att se hvarandra i större samkväm.

- ⁴⁰ Dagens tunga
Svarar mot Dagens tyngd, möda.
- ⁴¹ En glad, en öm, en trogen tjenarinna.
Österlandets qvinna betraktar sig ej blott som mannens Maka, efter vårt uppfattningssätt, utan mera som Hans tjenarinna. — "Sarah var lydlig Abraham, kallande Honom Herra."
- ⁴² Israëliternes Psalmer och Hymner synas ofta hafva blifvit afsjungna i Vexelehorer. Se 1 Sam. 18 C. 7 v.
- ⁴³ Sarons liljor, Jerichos rosor och dalen Megiddos fruktbarhet äro ryktbara.
- ⁴⁴ Väl Sykomoren i Mamres lund
Sin skugga bjuder åt middans stund.
Mamres lund är ännu berömd för sina herrliga, skuggrika Sykomorer. Hela uttrycket om Mamres Sykomor, som inbjuder middagsstunden att njuta af sin svalka, tycks vara en Orientalisk allusion på Abrahams gästfrihet mot Herran och Hans Englar: "Och Herren syntes honom i den lunden Mamre, ther han satt vid sins tjälls dörr, då hetast var på dagenom" etc. Se I Mose Bok 18 C.
- ⁴⁵ Nebo, ett högt berg öster om Jordan, från hvilket Moses öfversåg större delen af förlofvade landef.
- ⁴⁶ Du, hvars skatter ej återvända.
Återvända nyttjas i Bibeln i mening af: upphöra, blifva slut.
- ⁴⁷ Till dalens mygga och isop neder.
Uti Hebreernes poetiska språk motsvarar detta uttryck våra skalders: till dalens *fjeril* och *blomma* neder.
- ⁴⁸ Ditt gyllne hår Du af sorg förödde
Och skuggans stoft på Din hjessa strödde
Och sjufallt mörker uppå Dig drog.
Dessa uttryck äro bildade efter Hebreernes bruk, att vid inträffande olyckor rifva håret, strö aska och stoft på hjessan och kläda sig i "säck" eller i grofva och smutsiga kläder.
- ⁴⁹ Karmels toppar.
Berget Karmel, som ligger i Palästina åt vester, vid Medelhafvet, har tvenne toppar.

- ⁵⁰ Sista skurn af serlaregnet.
Det regn, som i Palästina faller kort för än hvetet mognar, hvilket der sker om våren, kallas serlaregn i Bibeln; i motsatts mot arlaregnet, som faller om hösten. Serlaregnet, ehuru det blott varar en par dagar, ofta blott en par timmar, är högst nödigt för växtligheten.
- ⁵¹ Hvar bäck en bölja bär.
De flesta, äfven större floder i Palästina uttorka till sommaren och fyllas åter af regnet.
- ⁵² Och i sin fågring strålar åter jorden.
Resande kunna ej nog utmåla den förändring och det lif som i Palästina af en regnskur uppväckas i det af hettan förtorkande landet.
- ⁵³ Och öknens Konung sjelf, för honom skygg,
Bland Jordans snår sig rytande fördöljer.
Lejon uppehölo sig på Jordans buskbevaxta stränder. Lejonet ryter, såsom bekant, då det hungrar och således är vildast.
- ⁵⁴ Mer ljuft Hans tal, än doft från Hermon, går;
Hermons berg var berömdt för sina blommor och sin honing.
- ⁵⁵ Hans växt med blygsel höljer Zalmons Rår.
Zalmon, ett af Ephraims berg, var skogbeväxt och ett hem för Gazeller och Rådjur (i Bibeln: Rår), hvilka af Österlandets skalder i alla tider hafva blifvit framställda för att liknelsevis beteckna en idealiskt skön växt. Se Sal. Höga Visa 2 C.
- ⁵⁶ Rosorne i Damascus berömmas för sin skönhet och vällukt.
- ⁵⁷ Ja, för än nästa Sol från hvalfvet gått,
Förän från Thabor hon förjagat dimman.
Vår- och sommartiden hvilat vanligen om morgonen öfver Thabors berg en dimma, som förskingrar sig vid middagen.
- ⁵⁸ Bruden fördes i procession, med tända facklor och under sånger, till Brudgummens hus, hvarest Han inväntade Henne.
- ⁵⁹ Och tåren torkar af den lejda gjuten.
Vid Hebreernes begrafningar lejdes "gråterskor", för att med sin klagan, sina tårar, och sitt beprisande af den hädangångne öka högtidligheten.
- ⁶⁰ Israëliternes i kalkberget uthuggne grafvar äro, troligen utan undantag, uppbrotne. Inscriptionerne hafva förvittrats

- och blifvit oläsliga. Sarkofagerne äro ofta sönderbrutne samt utsläpade på fältet. Resande hafva sett Araberne begagna sådana till sina hästhoar.
- ⁶¹ Abel, i Naphthali, en stad hvars innevägnare voro berömda för sin vishet. Se 2 Sam. 20 C. 15, 16 v.
- ⁶² Jordan, som dök ej vid början af sitt lopp har detta namn, uppväller i dagen vid foten af Hermon, sedan den en tid runnit under jorden.
- ⁶³ Från Meroms sjö eller träsk faller Jordan, efter ett kort lopp mellan bergen, ut i Kinnereths eller Genesereths haf eller sjö.
- ⁶⁴ — — — Sin fagra, sälla strand.
Genesareths bördiga stränder beprisat högt af Josephus och nyare resande för deras ovanliga skönhet.
- ⁶⁵ Än klar som spegeln låter skåda
De rena djupen af Din barm.
Genesareths vatten är högst klart, så att sanden och sjödjuren på dess botten äro synliga.
- ⁶⁶ Och än att sjelf emot sig rasa
Utafen il blott upprörd går.
Väderleken är högst nyckfull på Genesareths sjö. Lugn och stormar, hvilka uppdrifva de vildaste vågor, omvexla ofta och oförmodadt med hvarandra.
- ⁶⁷ Och nu med bragd på bragd Du starke drager,
Du Jacobs väktare, Din Kungastråt.
Jordan utgjorde det egentliga Palästinas förmur mot öster. Den dal, hvori den framrinner, kallas emellanåt Konungsfältet.
- ⁶⁸ Och krossar hållar, spränger fjellens lager,
Hvars spillror sjelf Dig nödgas följa åt.
Jordans flodbädd åtskiljer Basalt- och kalkformationerne i landet. Under regntiden släpar floden ofta med sig stora stenblock.
- ⁶⁹ Och oljebäckar flöda vid Hans sida.
Det fordna Palästina var ryktbart för sina Olive-planteringar.
- ⁷⁰ Och balsam dryper på Hans rika strand.
Balsam-trädet växte kring staden Jericho, som låg nära Jordan.

- 7¹ Och snart med mattad gång försvinner.
Jordan rinner, vid sitt inlopp i Döda Hafvet, särdeles trögt och långsamt.
- 7² Beskrifningen om Döda Hafvet, denna "Caminus Inferni," af grundens skorsten, såsom den af en Författare kallas, är aldeles enlig med den kännedom man har om denna underbara sjö.
- 7³ Der tystnan som dess gårdar stänger.
Gård betyder i Bibeln ofta endast: vistelseort, omkrets.
- 7⁴ Hans tunga våg utur sin dvala
Af flägtens ande aldrig väcks.
Döda Hafvets vatten är högst saltigt och blir derigenom specifikt tyngre, så att det ej af stormen kan uppröras i betydligare vågor.
- 7⁵ — — — — — med hopp,
Som, skyar i torkan, förgäfves gå opp.
Under sommaren, eller torkan, regnar det ej i Palästina.
Ett eller annat moln visar sig väl vid Solens uppgång, men försvinner åter.
- 7⁶ Vid Akko ett flarn, som i bränningen hvälfver —
Akko eller Acre, Palästinas hufvudsakliga eller enda hamn, har en kust, klippig och full af bränningar.
- 7⁷ Trakten kring Ascalon är något sumpig; man ser der ofta tranor rasta under sina flyttnings-tåg.
- 7⁸ Snart skuggans och domningens land skall hon
hinna.
Hebreerne förestälde sig att de aflidnes andar befunno sig i Scheol, skuggans och domningens land, uti ett tillstånd af dvala.
- 7⁹ Så blicka då bort — — —
Delta uttryck och denna önskan är lånad ur Job.
- 8⁰ Basan är en hög bergskedja af basalt, nordost från Gileads-berg.
- 8¹ Manteln nyttjades af Hebreerne om natten till täcke. Dagen vexlar i södern med natten, tvärt och nästan utan någon skymning.
- 8² Hebreerne bortsålde sina döttrar åt deras friare. Vid fadrens död var brodern giftoman. Israelitinnorne gingo beslöjade.

- 8³ Lik vandraren i öknens sand,
Hvars blick sig trollar der ett land
Med lunders sus och svala strömmar.
Genom en såkallad luftspgling tycker man sig ofta i öknens se sjöar och lunder, der i sjelfva verket endast sand förefinnes.
- 8⁴ Kidron flyter genom "Juda öcken", mellan hemiska bergsklyftor, hvarefter den faller ut i Döda Hafvet.
- 8⁵ Om qvällarne blåser i Palästina en svalkande vind från Medelhafvet.
- 8⁶ Månskenet älskas af Österlänningarne; vid dess glans berättas de helst sina sagor. Se Chateaubriands resa i Orienten.
- 8⁷ Ramoth eller Mizpa; Jephthas födelseort.
- 8⁸ Det var i anledning af Ammoniternes påstående, att återfå större delen af östra Jordan-landet, som det krig uppstod, hvilket föranledde Jephtha att offra sin Dotter. Se Dom. B. 10 och 11 Cap. — "Stad" utmärker egentligen ort, ställe, vistelseort.
- 8⁹ Israëls slätt, den bördigaste dal i hela Palästina, vattnas af Kisons flod.
- 9⁰ Här uppå de samma höjder,
Der Hon lifvets drömda fröjder
Sen begret i vänners rund.
Se Slutmärkningen.
- 9¹ Gileads berg äro bevuxne med Ekar.
- 9² Hennes namn ju redan dött.
Jephthas dotters eget namn förekommer ej i Bibeln.
- 9² Ur öknens strutsens jemmerrop
intill Hans öra når.
Strutsens skri liknar ett gråtande barns jemmer.
- 9⁴ Han byggde jordens fasta grund,
Han den på ingo ställt.
"Han sträcker ut Nordet på ingo; och hänger jordena uppå intel." Job. 26 C. 7 v.
- 9⁵ Ty lik det regn från Hermon går
att ned på Zion dugga.
Hermon och Zion äro toppar af Antilibanons bergskedja; Her-

mon högre, Zion lägre. De moln, som bildas kring den förre, afbördä sitt vatten på den sednare.

- ⁹⁶ Uttrycket "profetera" har i Biblen ofta äfven helt enkelt betydelsen af att blifva inspirerad, råka i hänryckning och Enthusiasm, dikta.
- ⁹⁷ Vid National-fester plägade qvinnorne uppföra högtidliga dansar med sånger och musik af trummor och andra instrumenter. Så t. ex. efter låget öfver Röda Hafvet. Se 2 Mos. B. 15 C. 20 & 21 v. "Och Mirjam, then Profetissan, Aarons syster, tog ena trummo i sin hand; och alla qvinnor fölgde henne efter i dans med trummor. — Och Mirjam sång före dem: etc."
- ⁹⁸ Den lansen skars vid Jordans stränder, Lansarnes skaft förfärdigades af Jordans rör.
- ⁹⁹ Hon tråde fram och med kastad slöja. Hustrurna viste sig obeslöjade vid viktigare National-tilldragelser och då de voro inspirerade.
- ¹⁰⁰ Hel Judas Horn.
Horn nyttjas i Biblen såsom ordet svärd på vårt poetiska språk. Judas horn betyder således detsamma som Judas svärd eller Judas kraft.
- ¹⁰¹ Röstens döttrar i klippans hall.
Sa kallas Echo af Rabbinerne.

Slutanmärkning.

Hvarje tids konst reflecterar försvunna seklers och Nationers uppfattning af det Sköna. Vår tids poetiska litteratur har isynnerhet, med bibehållande af sin sjelfständighet, rikhaltigt i sig upptagit och reproducerat andan och formen af skaldekunstens olika uppenbarelser hos äfven de mest aflägsna tidsåldrar. Märkeligt nog har den härvid mer än billigt öfversett Hebreernes Dikt Konst. Väl äro vår Kyrkas psalmer att anses för barn af den Israëlitiska Lyriken; men i dem ingår dock det Christliga Elementet för mycket, för att de från den æsthetiska synpunkten kunde betraktas som "sånger i Zion." Ännu mindre kan den Europeiska Litteraturen uppvisa några Didaktiska skaldestycken af den tonart som Hebreernes. Då likväl dessa Lärodiktens dystra och majestätiska skönhet, då det sublima i tankarne, det poetiska i uttrycket deri, måste anslå hvarje sinne, kan orsaken till den ofvanantydde försummelsen att dem efterbildas endast sökas i den väsendtliga skilnaden eller rättare sagt motsatsen mellan deras och den Westerländska skaldekunstens skaplyne.

Ett försök — och ett anspråklöst sådant är Jephthas bok — ett försök, att sammansmälta dessa motsatser till något helgjutet har således visserligen ej att frukta jemförelsen med Föregångare, som knappast torde finnas, men väl destomera de faror och klippor som ligga i sjelfva företagets natur.

Bördan af de noter hvaraf den korta texten nedtryckes, måste derföre af Förf. ännu ytterligare ökas med denna Slutanmärkning, hvaruti han går att antyda den synpunkt, ur hvilken han uppfattat lösningen af sitt problem.

Den hufvudsakliga svårigheten härvid ligger isynnerhet i den stora olikhet, som råder mellan sjelfva planen samt anläggningen för vår tids och Hebreernes skaldestycken. — Så, för att exempelvis hålla oss till Jobs bok, denna i æsthetiskt hänseende mest utbildade af Gamla Testamentets Lärodikter, hvem fattar ej der den storartade skönheten af hvarje enskildt ställe, men hvem kan utan ett grundeligt studium få en öfersigt af gången och utvecklingen af hela detta skaldestycke, som under episoder, naturmålningar och den orientalska Dikt Konstens hela språk- och bild-prakt, än framskrider sagta och stagnerande, än åter mäktigt framstörtar mot det slut-

liga målet, för att dock snart genom en återtagning aflägsna sig derifrån, hvarefter den ånyo, med utveckling af en annan sida och på en ny väg, närmar sig detsamma.

Uppgiften blir således att förlika det logiska och skarpt tecknade i planen för ett af nutidens Poemer med den djupsinniga, men obestämdt contourerade anläggningen af Hebreernes skaldestycken; eller — för att nyttja en bild — uppgiften blir att förena den Westerbändska Poesiens nakna uppräning, hvars alla trådar man så tillsägende kan räkna, med den Orientaliska Diktens yppiga växt, hvars stam och alla grenar till den grad höljäs af frodaude slingväxter, att det ofta blir svårt att afgöra, hvilka de snärjande Parasiterne. Det vore att aldeles förfela målet, om man genom att borttofsa de fremmande utskotten, och genom att klippa och tukta de lummiga grenarne, sökte att gifva åt denna son af österns varmare sol ett naknare och med telningarne i våra Hesperidiska trädgårdar mera öfverensstämmande utseende; men väl kan man, utan att stöta den æsthetiska blicken, under det fylliga löfverket dölja några stöd och sammanbindningar af tillräcklig styrka för att emotstå vår konstkritiks kallare stormar. Författaren har derföre trots sig närmast vinna sitt syfte, då han uppkastade en consequent och i minsta detaljer utarbetad plan, men sökte att så rikt drapera sjelfva utförandet, att denna plan än nästan doldes, än likväl så mycket framskyntade, att gången af det hela lätteligen kunde anas och utfinnas. — Sålunda framträder i VI Cap. Liknelsen om Jordans lopp nog episodiskt. Den afbryter tankegången och utvecklar endast på en ny sida — och under den af Hebreerne så omtyckta parabelformen — hvad som nyss förut blifvit sagdt; men förbindes åter väsendtligt med det hela genom hänsyftningen i 6:te strophen af VIII Cap.

Den handling, hvarmed det didactiska — eller rättare sagdt speculativa — i Dikten blifvit förknippadt, är lånad ur berättelsen om Jephtha och Hans dotter, i Domare-bokens 11:te Capitel. — Då Jephtha vid hemkomsten efter sin seger öfver Ammoniterne mötte sin enda dotter och förklarade, att Han ämnade hålla sitt löfte att offra Henne åt Herren, begärte Jungfrun blott ett uppskof af tvenne månader för att gå med sina leksystrar på bergen och begråta sin ungdom och de lifvets fröjder Hon måste försaka. Fadren beviljade detta och i anledning häraf hände det, att efter hennes död, "en sedvänja kom upp i Israël, att Israëls döttrar gingo århrlig-

ga till och begråto Jephthas den Gileaditens dotter, fyra dagar om året."

Det ligger i sakens natur, att vid en sådan årligen återkommande folkfest — den må då ursprungligen gälla sorg eller glädje — dess första anledning allt mera tränges i bakgrunden af det rent nationella, hvarigenom den får en allt högre och allmännare betydelse. Hvem erinrar sig ej den första anledningen till de Olympiska, Pythiska och Nemeiska spelen, och hvilken utveckling de i tidernes lopp erhöilo. En sådan högre utveckling i sitt slag måste äfven Minnesfesten öfver Jephthas dotter anses hafva tagit, och det är kring dess fyra dagar, som Förf. derföre trots sig berättigad att gruppera det viktigaste af Hebreernes lefnads-åsigter och förhållanden. Förf. har härvid sökt så troget som möjligt iakttaga tids-costymer och local-förhållanderne; men ansett onödigt att citera Auctoriteter vid de upplysningar och anmärkningar, som härigenom blifvit nödiga. Skulle Läsaren ännu fästa sig vid några ovanliga och föräldrade ordvänningar, så får Förf. engång för alla nämna att de, äfven om det ej i anmärkningarne blifvit uppekadt, äro lånade från den gamla Svenska Bibel-öfversättningen.

Förf. hoppas att inga viktigare historiska misstag blifvit af honom begångne. Likväl torde ett par ställen behöfva närmare förklaring. Genast i början låter Förf. Midianiterne göra sitt plundringståg till häst, ehuru väl Han känner, att det på starka grunder blifvit betvifladt huruvida Araberne den tiden begagnat sig af hästar till ridt. Då man likväl ser att Absalon i striden red på en "mula," att flere af Domarnes söner och döttrar redo på åsnor och åsninnor, samt att i Jobs 39 Cap. förekommer en vidlyftig beskrifning på en Stridshäst, utan att ett ord om stridsvagn derjemte nämnes, torde detta allt vara nog skäl att försvara dikten, som låter Beduinerne i Domarnes tid, liksom deras afkomlingar nu, på snabba hästar genomila öknen. — Apostrophen till Solen visar en vördnad och en slags cult för henne, som förklaras derigenom att vi påminne oss att Hebreerne, i Domarnes tid voro särdeles benägne för och ofta öfvergingo till Baals dyrkan, hvilken således måste yttra någon verkan på deras föreställningssätt. I Cap. VIII se vi till och med att en af qvinnorna var gift med en "Belials man," med hvilket uttryck på det stället visserligen närmast en i allmänhet sedeslös människa, betecknas, men hvilket dock ej hindrar att derigenom tillika antydes, att han var en Baals dyrkare. Angående Förbundens Ark, som för tillfället skulle haf-

va befunnit sig i Siloh, torde förklaringen i 1⁵ Anmärkningen få gälla som urskuldande. I sig sjelf hade det varit lätt att förbyta ordet Siloh, mot Kiriath, men detta har Förf. ej velat, dels derföre att det dock blefve osäkert huruvida Arken under Samuels tid någonsin varit medförd i krigen, dels äfven af följande anledning. Jephthas bok bestod ursprungligen endast af den versifierade delen, och då Samuels namn der ej förekommer, *) var Förf. berättigad att låta Arken förvaras i Siloh. Sedermera hafva dock de obundna ingresserne och slutet i hvarit Capitel, i ungefärlig likhet med hvad i Jobs bok förekommer, blifvit tillagde. Då nemligen Författaren vid närmare eftersinnande fann, att Han ej var berättigad att påräkna hos Läsaren ett intresse, nog lifligt att medgifva det begrundande, som erfordrats, för att lemna en öfversigt af det utan sammanbindande ingresser nog bortskymda sammanhanget af det Hela, har han sednare bifogadt ifrågavarande tillägg, hvilka för Vesterns söner öfverbygga luckör, som hos Orientens Skalder äro så vanliga, att de vant sina läsare att fylla dem med deras egen inbillnings-kraft.

För att i dessa ingresser fästa händelsen vid ett bekant namn, har Förf. valt Samuels framför de öfriga mindre bekanta Domarnes, och derigenom har nu den lilla Anachronismen uppkommit.

Det är slutligen en skyldighet att nämna, att Jephthas bok år 1832, och då utan ifrågavarande tillägg, erhållit andra priset af Sv. Academien.

Kärleken för de Israelitiska Skaldernes Skrifter — den snart sagdt enda poetiska litteratur, hvars bekantskap Förf. i sin barndom var i tillfälle att göra — ytterligare närd i hans yngliga-år utaf ett alfarligare studium af Gamla Testamentet, vann slutligen nog öfvermakt öfver hans sinne, för att liksom tvinga honom till försöket af denna efterbildning. Det torde anses förlätligt att han sedermera till vägledning för sig sjelf, underkastade detta sitt försök en competent Auctoritets omdöme; men den långa tid sedan dess förflutit, utan att Jephthas bok blifvit i tryck utgifven, bevisar tillräckligt, att han ej någonsin inbillat sig att detta

*) Den enda persons namn, som deruti anföres, är Jephthas; och af denna anledning har titeln "Jephthas bok" blifvit vald, i enlighet med Hebreernes bruk att uppkalla ett arbete efter den deri förekommande hufvudpersonens namn.

försök skulle vinna hvad man kallar popularitet. Också skulle — äfven med förutsättning af all möjlig Författare-fafånga — ett sådant sjelfbedrägeri varit oförlätligt, då sjelfva det valda ämnet, dess plan och dess behandling redan från början utslöto allt hopp om en sådan framgång. Ännu mindre sannolikt är, att ett sådant hopp kunnat hos Förf. uppvakna numera, då andra tider och andra förhållanden hos honom hunnit undantränga gamla och väcka nya intressen. Troligen skulle derföre Jephthas bok aldrig blifvit framdragen ur sin gamla gömma, om ej Förf. tyckt sig dertill uppmanad af en yttre anledning, en anledning som för Finska läsare tillräckligt antydes genom denna Slutmärknings datum: *Helsingfors den femtonde Julii 1840.*

Tryckfel.

Pag. 48 rad. 3 nedifrån står:

Om himlen fyllas deraf och jorden.

bör läsas:

Och himlen fyllas deraf och jorden.

